

# Periprosthetic fracture (tuhod)

Ang pahinang ito ay isinalin ng makina at hindi pa nasusuri ng isang doktor. Ang **bersyong Ingles** ang siyang opisyal.

## Ang iyong nararamdaman

Ang fracture sa paligid ng knee replacement ay nangangahulugang nabali ang buto malapit sa implant. Ang sakit ay karaniwang nararamdaman sa itaas o ibaba lamang ng tuhod, sa ibabang bahagi ng hita o sa itaas na bahagi ng shin. Madalas itong matalas sa simula at kalaunan ay nagiging isang malalim na kirot. Ang pagtayo, paglalakad, at pagbaluktot ng tuhod ay karaniwang nagpapalala rito. Ang pagpapahinga habang may suporta ang binti ay karaniwang nakakabawas ng sakit.

Ang sakit ay maaaring lumala sa gabi at kapag nagsisimula ka nang gumalaw pagkatapos maupo o humiga. Maraming tao ang mas nakapapansin nito kapag sila ay nagising at humahakbang sa unang pagkakataon. Ang pagbangon mula sa upuan, pag-akyat sa hagdan, paglalakad patungo sa letterbox, at pagpasok at paglabas ng kotse ay maaaring maging mahirap. Maaaring hindi ka magtiwala na kaya kang suportahan ng binti, kaya iniiwasan mong ilagay ang buong bigat dito.

Ang ganitong uri ng bali ay maaaring makaapekto sa iyo nang higit pa sa panahon ng paggaling. Ang kalidad ng buhay ay maaaring manatiling mababa hanggang 12 buwan pagkatapos ng pinsala, kahit na ang fracture mismo ay naghilom na. Ito ay isang normal na pattern, at hindi senyales na may mali sa iyong paggaling.

Ang mga fracture na ito ay madalas mangyari sa mga nakatatanda na ang mga buto ay hindi na kasingtibay ng dati. Hindi ito karaniwan, ngunit kapag nangyari, kailangan nito ng maingat na paggamot. Susuriing mabuti ng iyong surgeon ang iyong mga x-ray at kukuha ng kumpletong history upang alisin ang posibilidad ng impeksyon sa paligid ng replacement bago planuhin ang gagawin. Karamihan sa mga fracture na ito ay maaaring gamutin sa pamamagitan ng pagpapanatiling hindi gumagalaw ng buto habang ito ay naghihilom, habang ang knee replacement mismo ay nananatili sa pwesto. Ang operasyon upang palitan ang implant ay isinasalang-alang lamang kapag ang implant ay lumuwag o nawala sa linya.

## Ano ang aktwal na nangyayari

Ang isang knee replacement ay nakalagay sa loob ng buto gaya ng isang rod na nakabaon sa poste ng bakod. Matibay ang bahaging metal, ngunit ang buto sa paligid nito ang nagpapanatiling matatag sa lahat. Sa isang

periprosthetic fracture, ang nakapalibot na butong iyon ang nagkakaroon ng lamat habang ang replacement mismo ay nananatili sa puwesto. Ang bali ay karaniwang nangyayari sa itaas lang ng replacement sa ibabang bahagi ng buto sa hita, o sa ibaba lang nito sa itaas na bahagi ng shin bone.

Ang mga baling ito ay may tendensiyang mangyari sa butong naging mas manipis at mas mahina sa paglipas ng panahon. Ang ilang kondisyong pangkalusugan at pangmatagalang pag-inom ng steroid tablets ay maaari ring magdulot upang ang buto ay maging hindi gaanong kakayanin na hawakan nang matatag ang isang implant. Minsan, ang buto malapit sa replacement ay dahan-dahang napupudpod, kaya mas kakaunti ang natitira upang dalhin ang bigat. Kapag ang mahinang buto ay nakaranas ng pagkatisod o pagkahulog, maaari itong magkaroon ng lamat kung saan ang mas matibay na buto ay hindi mababali.

Ang sakit na iyong nararamdaman ay mula sa bahagyang paggalaw ng nabaling buto sa tuwing binibigatan mo ang binti. Ang pagtayo at paglalakad ay nagdidikit sa mga naglalaman na gilid, kaya ang mga paggalaw na iyon ang pinakamasakit. Maaari ring maramdamang hindi matatag ang tuhod dahil ang butong humahawak sa replacement ay hindi na gumagalaw bilang isang buong piraso kasama ang nalalabing bahagi ng binti.

Susuriing mabuti ng iyong surgeon ang iyong mga x-ray, dahil ang metal ng replacement ay maaaring magtago ng break line sa isang plain film. Kung hindi malinaw ang mga x-ray, maaaring ipakita ito ng isang bone scan. Ang mga fracture na ito ay hindi karaniwan, nangyayari lamang sa maliit na porsyento ng mga knee replacement, ngunit kailangan ng maingat na paggamot kapag nangyari ang mga ito. Karamihan ay maaaring gamutin sa pamamagitan ng pagpapanatiling hindi gumagalaw ng buto habang ito ay gumagaling, habang hinahayaan ang replacement sa puwesto nito. Ang pagpapalit ng implant mismo ay isinasalang-alang lamang kapag ito ay lumuwag o hindi na nakalinya nang tama.

## Ano ang maaari naming gawin tungkol dito

---

Dahil ang bali na tulad nito ay isang structural injury, karaniwang inirerekomenda agad ang operasyon sa halip na sumubok muna ng non-operative care. Ang pagpapahintulot sa buto na gumaling nang kusa ay bihirang maging opsyon para sa mga fracture na ito. Ang karaniwang layunin ay panatilihin hindi gumagalaw ang nabaling buto habang ito ay gumagaling, habang nananatili sa puwesto ang iyong knee replacement. Bago ang anumang operasyon, maingat naming sinusuri kung may impeksyon sa paligid ng replacement, dahil binabago nito ang aming gagawin.

Ang pangunahing operasyon ay tinatawag na open reduction and internal fixation, na nangangahulugang ibinabalik ang buto sa tamang linya at pinapanatili doon gamit ang isang metal plate at mga screw. Para sa mga bali sa itaas lang ng replacement sa thigh bone, madalas na ginagamit ang isang locking plate. Ang mga screw nito ay nagla-lock sa mismong plate, na nagbibigay ng mas matatag na kapit sa mas manipis na buto. Ang isa pang opsyon para sa ilang thigh fractures ay isang rod na inilalagay sa loob ng bone canal. Ang parehong approach ay humahawak sa buto habang ito ay gumagaling, at pag-uusapan namin kung alin ang angkop sa iyong fracture.

Para sa mga bali sa ibaba lang ng replacement sa shin bone, ang plate ay maaari kung minsan na i-slide papasok sa pamamagitan ng dalawang maliliit na hiwa sa halip na isang mahabang opening. Pinapanatili nitong hindi nagagalaw ang nabaling bahagi, na nagpoprotekta sa blood supply na kailangan ng buto upang gumaling. Sa

ilang kaso kung saan ang buto ay napakanipis, maaaring gumamit ng external frame sa halip. Pinapanatili nito ang katatagan ng buto mula sa labas ng binti.

Kung ang buto sa paligid ng replacement ay napudpod o nadurog sa bahagi ng bali, maaaring walang sapat na matigas na buto na natira para kumapit ang plate. Ang mga opsyon sa oras na ito ay kinabibilangan ng pagdaragdag ng donor bone upang suportahan ang repair, o pagpapalit ng ibabang bahagi ng thigh bone ng isang bagong implant. Ang huling opsyon ay isang mas malaking operasyon, ngunit pinapayagan ka nitong maglagay ng weight sa binti agad.

Ang maliit na bilang ng mga fracture na ito ay kinasasangkutan ng kneecap. Ang mga ito ay karaniwang ginagamot nang walang operasyon, sa pamamagitan ng pahinga at suporta habang bumabalik sa ayos ang buto.

Pagkatapos ng operasyon, ang paggalaw at muscle work ay karaniwang nagsisimula nang maaga, madalas sa loob ng unang dalawang araw. Gagamit ka ng crutches sa simula at maglalagay ng partial weight sa binti kapag pinahintulutan na ng sakit. Ang full weight ay pinapayagan kapag ang buto ay nagdugtong na, na sinusuri namin sa x-ray. Pag-uusapan namin ang iyong sariling plano kasama ka bago ka umuwi.

## Ano ang dapat asahan

---

Ang mga bali na ito ay isang malaking sagabal, at nakatutulong ang pagharap dito nang may malinaw na pananaw. Karamihan ay ginagamot sa pamamagitan ng pagpapanatiling hindi gumagalaw ng buto habang ito ay gumagaling, habang nananatili sa pwesto ang iyong knee replacement. Kapag nagawa ito nang maayos, karaniwang nagdurugtong ang buto at patuloy na gumagana ang replacement. Pagkatapos ng karagdagang operasyon, 89 sa bawat 100 katao na may ganitong uri ng bali ay gumaling. Gayunpaman, hindi lahat ng bali ay nagdurugtong sa itinakdang oras. Ang ilang mga buto ay mabagal magdugtong, at may maliit na bilang na hindi kailanman nagdurugtong. Humigit-kumulang 18 sa bawat 100 katao na ginamot gamit ang plate para sa baling ito ang nagkaroon ng butong nabigong magdugtong, at mga 24 sa bawat 100 ang nagkaroon ng anumang uri ng komplikasyon sa proseso.

Ang paggaling ay inaabot ng mga buwan, hindi linggo. Para sa mga butong nangangailangan ng dagdag na tulong upang magdugtong, ang pagdurugtong ay nakitang nangyayari mula 3 hanggang 8 buwan. Hindi ka agad babalik sa normal, at mahalagang malaman ito ngayon. Kahit na ang bali mismo ay maayos na, ang epekto nito sa iyong kalidad ng buhay ay maaaring manatili hanggang 12 buwan. Maraming tao ang nakapapansin na mas madaling mapagod ang binti, ang pag-akyat sa hagdan ay nangangailangan ng pagpapalano, at ang tiwala sa tuhod ay dahan-dahang bumabalik. Iyan ang karaniwang takbo ng paggaling, at hindi senyales na may pumalyang proseso.

Mayroong ilang mga tunay na positibong aspeto. Kapag nagdugtong na ang buto, ang knee replacement mismo ay may tendensiyang manatiling gumagana nang kasinghusay ng dati. Ang mga taong may ganitong bali ay walang mas malalang replacement survival kumpara sa mga taong hindi kailanman nagkaroon nito. Ang ilang mga opsyon sa paggamot ay nagpapahintulot din sa iyo na maglagay ng bigat sa binti agad-agad, na maaaring mangahulugan ng mas maikling pananatili sa ospital at mas mabilis na pagbabalik sa mga pang-araw-araw na aktibidad.

Kung hahayaan lamang ang buto, bihira itong gumaling nang kusa, kaya naman karaniwang pinapayuhan ang maagang operasyon. Ang mga pangunahing panganib na dapat bantayan ay ang pagkabigo ng buto na magdugtong o ang pangangailangan ng karagdagang operasyon sa hinaharap para sa pagkukumpuni. Tatalakayin ng iyong surgeon kung paano nailalapat ang mga pigurang ito sa iyong sariling bali, sa kalidad ng iyong buto, at sa iyong pangkalahatang kalusugan.

## Kailan dapat magpatingin

---

Kung ikaw ay matumba o madapa at makaramdam ng matalas na sakit sa itaas o ibaba lamang ng iyong knee replacement, ipasuri ito agad. Pumunta sa emergency department kung hindi mo kayang ilagay ang bigat sa binti kahit kaunti, o kung ang binti ay mukhang wala sa porma o umikli. Magpatingin agad sa iyong GP kung mayroong nananatiling sakit malapit sa replacement na hindi nawawala sa pamamagitan ng pahinga, o sakit na gumigising sa iyo sa gabi. Humingi ng specialist review kung ang tuhod ay pakiramdam na hindi matatag, o kung hindi mo mapagkatiwalaan ang binti na suportahan ka kapag nakatayo. Ang mga bali na ito ay nangyayari sa butong naging mas manipis at mas mahina, kaya ang isang maliit na pagkatisod ay maaaring sapat na. Kung may matagpuang bali, karaniwang pinapayuhan ang maagang operasyon, dahil bihirang gumaling ang buto nang kusa.